

Bijlagen

1 Reglementen voor de Joodse Gemeente 1744, 1754, 1767 en 1776

1744

Reglament voor de joodsche synagoge alhier.

Gehoort het rapport van de edele heer præsiderende borgmeester P.R. van Iddekinge en de heeren sijne edelachtbare assessoren welke ten gevolge acte commissoriaal van den 20 januarii jongstleden hadden gebesoignieert op den requeste van Isaacq Iseraels en Isaacq Joseph Cohen als diakenen der joodsche gemeente alhier; versoekende approbatie van zodane reglement omtrent haare synagoge—op het voorstel der gemeente door haar opgesteld—van hare edelmogende te mogen obtineren.

Hetwelke articulatiën door hare edelheden zijnde geexamineert, sustineerden dat sulx volkomen konde strekken tot voorkominge van alle disordres onder haare vergaderinge wijl het selve met alle decentie hadden opgesteld en ten dien fine an haar edelmogenden dese volgende artikelen ter nadere deliberatie presenteerden.

artikel 1

Alle twee jaaren sullen uit de joden alhier woonagtig worden gekosen twee diakenen, welke diakens of opsigters der synagoge sullen zijn; invoegen dat de ene diaken een half jaar boekhouder van den ontfang en uitgaave sal zijn en de andere ontfanger, het welke so lange onder haare beide sal rouleren tot dat hare jaren sijn ommegekomen, wanneer een nieuwe verkiesing sal geschieden waarin de afgaande voor twee jaaren weder eligibel sullen sijn.

artikel 2

De diakenen sullen de vrijheid hebben om al het nodige ten beste van de synagoge onderling te mogen ordonneren; daarvoor betalen of ontfangen hetgeen sulx mogte bedragen, zonder gehouden te sijn daarvan an de gehele gemeente kennis te geeven of particuliere rekeninge te doen, maar sal door deselve worden angetekent en in generale termen 's jaarlijx rekeninge worden gedaan van hunne ontfang, uitgave, verschot, schulden als anders.

artikel 3

De diaken, welke sijn beurt van boekhouder is, zal de vrijheit hebben 's wekelijx tijt stuivers aan arme uit te delen. Edog meerder van noden sijnde, sal sulx sijn medediaken bekent maken en sonder desselvs inwilliging niet meer mogen uitdelen of het selve sal voor sijn eigen rekeninge verblijven en niet moogen in rekeninge brengen.

artikel 4

Verder is eenparig bij de tegenswoordige joden alhier woonagtig geresolveert; indien een of meerdere arme joden alhier mogten komen en door den sabbath of andere feestdagen zouden moeten blijven zonder te kunnen reisen, dat door een der diakenen aan een jode alhier woonagtig sal worden bekent gemaakt dat hij eene van derselver armen binnen sijn hujs sal nemen en hem eeten en drinken behoorelijk voor een avond en morgen of voor een dag besorgen; het welke bij

beurte sal ommegean ingevolge rolle daarvan gemaakt jeder naar sijn staat en qualiteit; en ingevalle jemant sulx niet willende nakomen so een arme jood of jodinne hem angewesen en van kost en drank niet quam te besorgen, sal op desselvs kosten worden uitbesteed en in cas van weigeringe om te betalen sal met voorkennis van de præsiderende borgemeester in der tijd het besteed gelt door een raatsdienaar op sijne kosten worden afgehaalt; sullende daarenboven nog moeten betalen drie stuivers voor de armen en op sijn beurt in het vervolg wederom een armen moeten houden telkens bij verbeurte als boven is gemelt.

artikel 5

Bij aldien enige joden van buiten alhier quamen om te wonen sullen gehouden sijn tot inkoop van de gemeente en vergoedinge van bevorens gedane kosten eens en voor al te betalen vijff carolus gulden ten profijte van de sijnagoge en te moeten ondergaan alle articulen so sijn zullen vinden omtrent de gemeente gemaakt.

artikel 6

Alle geloften- of armegelderden die jemant schuldig is te betalen, sullen promptelijk alle ses weken worden voldaan bij parate panthalinge door een raatsdienaar van de nalatige te innen en geen ceremonieel ter sijnagoge worden toegestaan tensij deselve bevorens zij voldaan.

artikel 7

Jemand der joden alhier woonagtig, jood sijnde en sig afzonderde om ter sijnagoge te komen, sal deselve—so lange een lidmaat der sijnagoge verblijft en tot geen ander gezintheit of religie overgaat—evenswel deselve lasten benevens de andere joden moeten dragen, armen in de kost te houden op sijn tourbeurt als articul 4 is vermeld, tot onderstand der armen der sijnagoge 's wekelijks te moeten betalen drie stuivers gedurende sijn absentie hetwelke hem in cas van weijgeringe door de raatsdienaar met kennis van de heer præsiderende borgemeester sal worden afgehaalt.

artikel 8

Onder den dienst ofte ceremonien zal niemand in de sijnagoge enige praat ten dienste niet behorende mogen gebruiken; de dader door eene der diakenen wordende aangemaant stille te sijn en niet gehoorsamende zal verbeuren drie stuivers voor de armen.

artikel 9

Veelmin sal jemant ter vergaderinge onder den dienst wanneer de rolle des wets openlegt of gelesen wort een ander mogen schelden of schendwoorden toevoegen bij verbeurte van 18 stuivers; de helfte voor de armen deser stadt en de andere helfte voor die der joden.

artikel 10

Jemandt in de sijnagoge sig onderstaande sijne medebroeder aldaar quaadaardig te stoten, slagen of diergelijx te plegen sal verbeuren 6 carolus gulden; de helfte voor de armen deser stadt de andere helfte voor die der joden (exempt hetgeene so een quaadaardige en schuldige door de heren borgemeesters ende raad sal worden opgelegd) en sal in desen—als in het 8e en 9e articul—de diaken geloof meriteren zonder verdere getuigen benodigt te sijn en de breuke van de quaadaardige werden afgehaalt als articul 7.

artikel 11

Alle vreemde joden hier ter sijnagoge komende sullen sig an het 8e, 9e en 10e articul in aller voegen moeten onderwerpen.

artikel 12

Sal ook geene van de gemeente of vreemde joden hier ter sijnagoge komende of hier wonende enige scheldtwoorden of onbetamelijke redenen tegens de diakonen of hare bedieninge rakende voortbrengen (tensij bewesen werde dat ontrouw met het diakengelt of sijnagogesaaken hadde gehandelt) bij verbeurte van 30 stuivers als articul X. Edog so een diaken mogte worden bevonden ontrouw te hebben gehandelt, sal daarover naar gelegentheit van saaken werden gestraft.

artikel 13

De diakonen in der tijdt sullen de vrijheit hebben om de gemeente bij breuke te doen vergaderen wanneer jets van belang hebben voor te stellen en die niet compareert sal de breuke moeten betalen als boven. Voorts sal het voorgestelde bij omvrage en met meerderheit van stemmen besloten, door degene die niet compareren niet worden tegengegaan, veel minder daar onder te worden gerekent, maar sig met het geresolveerde tevreden te houden sonder enige tegensprake en sal sulken omvrage minnelijk moeten worden gedecideert sonder de minste belediging van den eene tegens den ander; hetzij met woorden, feijtelijkheden als anders bij verbeurte van 6 stuivers voor de joodse armen of swaarder naar gelegentheit van saaken; en sullen de diakonen hierin geloof meriteren zonder enig verdere bewijsen daartoe nodig.

artikel 14

In tijd van nood jemandt der gemeente of vreemdelingen hier komende met ziekte wordende bevangen, begeerden dat bij haar gewaakt wierde, sullen in cas van nood geene van de gehele gemeente alhier woonagtig daarvan bevrijt sijn exempt een man of vrou seventig jaaren oud. Edog sal een rolle werden gemaakt, waarbij sal worden vastgesteld om bij een olde zieke twe en twe tegelijk te waaken; namelijk des daags van 8 uiren tot 10 uiren, des avonts en des nagts van tijn uiren tot agt uiren des anderen dag 's morgens sonder nalatinge; en ingevalle jemant selfs niet willende waken sal een ander daarvoor in sijne plaatse stellen of daarvoor betalen een carolus gulden an de diaken, welke selfs daarvan niet sullen bevrijd sijn. Maar bij een jonge sieke zal een waaken in plaats van twe sijn.

artikel 15

Insgelijx sal bij een doode niemant bevrijdt sijn, hetzij man of vrouw (exempt 70 jaarige), maar gehouden sijn mede te helpen van het begin des doodts-noodsakelijkheden tot het einde der begravinge bij verbeurte als articul 14.

artikel 16

Bij aldien een doode buiten de stadt naar elders moeste worden vervoert of van elders alhier moeste worden gehaalt, sullen twe mannen bij mannen, twe vrouwen bij vrouwen, maar bij kinderen een bij lotinge worden getrokken welke deselve sullen moeten wegbrengen of haalen, waarvan niemant hier wonende sal sijn bevrijdt (exempt boven gemelt) en sullen onder dese lotinge als articul 14 en 15 is vermelt verpligt sijn alle jongmans alhier boven de twintig jaaren oudt en sal niemant hier in onwillig sijn bij verbeurte van twe carolus gulden, maar jemant in hunnen plaats mogen stellen hetzij man of vrou of jongman. Sullende alleen hiervan bevrijd sijn

die twe a drie daagen bevorens uit de stadt sijnde geweest en wederkomende sal hunne [= hij] des noodigs in het waaken terstont invallen. Edog hier wesende en reedts een zieke oppassende of voor handen sijn, de sal geen uit sijn gelden maar hun beurte op hunne kosten worden uitbestedt.

artikel 17

Jemant hier woonagtig onder de gemeente behorende sullen de vrienden die niet vermogen door vreemde of andere joden in cas van overlijden te laten behandelen of doodtsgeretigheden aandoen, tensij hier woonagtig mogten weesen, bij verbeurte van 20 gulden ten profijte van de sijnagoge alhier.

artikel 18

Alle ceremoniele sijnagogische artikulen, so gebruikelijk in dese Nederlanden sijn onder de joden in hare sijnagoge, zullen worden nagevolgt alsof hier mede waren ingelijft. Alles tot goede harmonie en welsijn der gemeente alhier.

Waarop gedelibereert hebben de heeren burgemeesteren ende raadt de voorstaande articulen invoegen op het voorstel der gemeente door de diakenen geprojecteert bij desen geapprobeert om te dienen tot een reglement waarna sig de joodsche gemeente sal hebben in het toekomstige te reguleren.

Woensdag den 21 februari 1744.

Bron: GAG OAG resolutie van burgemeesters en raad d.d. 21.2.1744.

1754

De drie oudere en jegenswoordige diaken, penningmeester en verdere vereenigde der Joodsche Gemeente in Groningen hebben zich ten hoogsten verplicht geacht ter obediëntie uwer edel mogenden afgegevene heilzame bevelen op het deemoedigst en eerbiedigst onder 't oog te brengen, dat ter bequamer vermijding van anders te dikmalige en veelvuldige oneenigheden, mitsgaders tot beter vereeniging en vreedzamer bestier in remonstranten [d.w.z. verzoekers] godsdienst en zeden, als mede tot voorkoming van scheuringen en verwijderingen moge werden geordonneerd en vastgesteld:

1

Dat remonstranten met eenparigheid van stemmen onder het believen en goedkeuring van U edel mogenden tot rabbiner hebben gekozen en aangesteld de edele Isaak Joseph Cohen.

2

Dat van nu af aan en voortaan het verkiesen van diaconen en penningmeester, voorzanger en coster, alsmede alle die welke men tot den godsdienst en bestier van kerk en zaken mochte vereischen, door meerderheid van stemmen zullen verkozen en aangesteld en de insgelijks van

die hunne dienst bedankt, vrijgesteld en andere in plaats verkozen worden, zonder dat iemand ofte eenige van de gemeente afzonderlijk zich tegen die af- en aanstelling door de meerderheid gedaan, zal kunnen afte mogen opposeeren.

3

Dat ingeval d'een d'ander der gemeente—wie 't ook zoude mogen wezen—zich (tegens hope en verwachtinge) tot eenige buitensporigheden ofte iets ergelijks kwam te vergrijpen ofte ontvallen, den zoodanigen zal onderworpen zijn de censure en breuke zoo als door de meerderheid van stemmen dezer Gemeente denzelven zal worden opgelegd. Welke breuken zullen toegepast, uitgereikt en ingevorderd worden door de diaconen in der tijd; zijnde de eene helft ten profijt van de gereformeerde armen dezer stad en de andere helft ten nutte der joodschen armen. Blijvende nochtans het crimineele en allen verder recht der hoge heeren burgemeesteren en raad dezer stad competeerende in dezen ongepraejudicieert en volkomen in kracht.

4

Dat alle restanten—het moge ontstaan zoo voor zitplaatsen in de kerk, vrijwillige giften, alsmede uit breuke, niet uitgezonderd van de kerk- en armengelden—zullen door de diacon en penningmeester met voorlige [= voorliggende] toestemming der hoogwelgeboren gestreng praesideerende heere burgermeester der stad door een raadsdienaar met parate executie toe necessideeren.

5

Zoo iemand der gemeente zich mochte vergrijpen ofte onderstaan eenige molest—hetzij in woorden ofte daden—te ondernemen bij het aangaan, ofte onder, ofte bij het scheiden van de godsdienst, zal den zoodanigen onderhevig en verschuldigd zijn aan alzulke breuke en censure als de diaconen en rabbiner na toedracht van zaken en gemoedelijk zullen oordeelen te behooren. Welkers voltrekkinge en effect in manieren als articulo 4 gevordert en an dien articulo 3 gementioneerde armen gedistribueert worden.

6

Alle bij vervolg van tijd nog noodige articulen ter bestier en vereischtens ten nutte van godsdienst en kerk—zooals bereids gemaakt zijn ende nog mochte noodig geoordeeld worden—zullen door de diaconen en meerderheid van stemmen der gemeente beraamd, vastgesteld en aannemelijk geacht worden.

Zulks allen dezen met nederige gehoorzaamheid en onderwerping aan de hoogwijze bevelen en apporbatie van edel mogenden heeren door ons ondergeteekende in Groningen 27 aug. 1754.
[w.g.] Isaak Joseph Cohen als rabbiner; Philip Abrahams, oude diacon; Israel Abraham Lazarus, diacon-penningmeester; Maghiel van Ameland, oud diacon; Abraham Benjamin; Joseph Meijer Goldsmid, bankhouder alhier; David Arent als bankhouder alhier; Moses Joseph; Sadok Joseph; Meijer Isaaks; Levij Pords; Moses Emanuel, horlogiemaker; Isak Elias; Isak de Vries; Marcus Polack Cohen; Aron Arones.

Bron: Van Hoorn, 'De Joodse Gemeente' X.

1767

Op den requeste van I.J. Cohen, opperrabbiner der Joodsche Gemeenten, en consorten als bestierders van de thans alhier zijnde Joodsche Gemeente, dat bij hun edel mogenden den 13 september 1754 is geaprobeerd 't project door hun remonstranten opgemaakt, waardoor de godsdienst zonder storinge in de Gemeente in rust en vrede konde worden gemaintineerd; doch alzoo er eenige personen zijn, welke aan voorgemelde ordres niet willen obtempereeren en bijzonder een Meyer Izacks, waarom verzochten dat in deze zoodanige maatregelen mogen werden beraamd, dat voorgemelde geaprobeerde project door hun konde worden geëxecuteerd. De heeren burgemeesteren en raad na gehoord rapport de bij dezen geannecteerde en gepræsenteerde project articulen geaprobeerd en cum approbata doen teekenen.

Edel mogende heeren burgemeesteren ende raadt in Groningen:

De vereenigde der Joodsche Gemeente in Groningen hebben sig ten hoogsten verpligt geagt ter obediëntie uwer edel mogende afgegevene heylsamen bevelen, op het demoedigst en eerbiedigst te remonstreren dat om een bequamer voortkoming van de dikmalige en veelvuldige oneenigheden, mitsgaders om een beeter vereeniging en vreedzamer bestier in remonstranten godsdienst en zeeden, alsmede om de bevijdinge van scheuringen en verwijderingen tot ampliatio en alteratio van 't geene u edel mogenden in curia in dato den 13 september 1754 hebben geaprobeert, moge worden geordonneert en vastgesteld:

1 mo

Dat aan zijne excellentie Isaak Joseph Cohen—denwelken met eenparigheid van stemmen onder het believe van u edel mogenden en desselfs approbatio in 't eerste articul van d'approbata in curiæ tot rabbiner is geëligeert en aangestelt—worden geadjungeert ses administratoren, welke gehouden sullen wesen alle maanden te vergaderen om in 't vervolg de godsdienst en ceremoniën daaromtrent betreffende te reguleeren op sodaenige poenaliteiten als rabbiner genoemd benevens de ses adessoren sullen goedvinden tegens de contraventeurs te beraamen (zoo verre contraire aan 't derde articul van d'approbata in curia, dat in het zelve 't reguleren van breuken en poenaliteiten overgelaaten is aan de meerderheid van stemmen der geheele gemeente), dog alles tegens de kwaadwillige op approbatio van den hoog edelen gestrengen heer presideerende in der tijdt.

2 do

Dat de breuken conform het 3de articul van de approbata sullen ingevordert en uitgereikt worden door de diacon in der tijdt, waarvan d'eene helft sal koomen ten profijte van de gereformeerde armen deeser stadt en d'ander helfte ten nutte der joodsche armen.

3 tio

Dat ingeval sig jemandt van de sogenaemde ledematen van de Joodsche Gemeente tegens eenige kerkelijke ordres mogt opposeren ofte complotten te maken tegens de gemeente, alsmede aparte conventiculen ofte synagoge op te stellen, geen gehoor daaromtrent willende geven aan den rabbiner, parnassiner en penningmeester, maar in een sekere kerkelijke ordre gecondemneert

zijnde of in een geldboete, zig daar tegens niet sal mogen t'opposeren (gelijk sulks in Amsterdam en verdere Joodsche gemeenten gebruikelijk is); edog daarmede niet vreedig weesende, zig sal moeten vergenoegen d'uitspraak van den hoog edelen gestrengen heer praesiderende in der tijdt.

4 to

Dat het voorgenoemde ook sal plaats hebben als wanneer iemand eenige breuke sal sijn opgelegd ter oorsake hij sig (tegens hoope en verwagtinge) tot eenige buitenspoorigheeden ofte iets ergerlijks kwaame te vergrijpen ofte excederen; blijvende nogthans (conform het 3de articul van d'approbata) de criminele en allen vorder regt de hoge heeren burgemeesteren ende raad deser stad competerende in deesen ongepraediceert en volkoomen in kragt.

5 to

Dat alle vrijwillige giften, verhuringe der zitplaatsen in de synagoge en almoesen, waarvan de Joodsche Gemeente—niet in staat sijnde uit eigene fondsen alles te kunnen onderhouden—zigh moet ondersteunen, alsmede de breuken niet uitgezonderd (conform het 4de articul van de approbata) sullen worden geïnnet bij parate executie met assestentie van den dienaar in 't pandt, edog met voorkennisse van den hoog edel gestrenghe heer praesiderende in der tijdt zonder verdere procedures te mogen maken.

6 to

Dat doordien veel inkoomen der synagoge bestaat uit de revenues der zitplaatsen, deselve sullen moeten worden verhuurt bij opbot en iedereen sijn gehuurde plaatse bekledende, sal de huure daarvan 's wekelijks moeten betalen; dog diegeene dewelke geen plaatsen kunnen of willen huren (sonder onderscheid van sexe en boven dertien jaaren oudt sijnde) sullen moeten buiten het hek van de kerke verblijven sub poena door den rabbiner en adessoren te bepalen onder approbatie nogthans als boven articul primo.

7 mo

Dat de taxatie door de gemeente onderling sal worden beraamt (alle jaaren met primo may beginnende) nopens zodaene penningen als door ieder ledematen tot onderhoudt der synagoge, armen en verdere kosten 's wekelijks moet worden opgebracht; en dezelve sal worden gereguleert naar meerderheid van stemmen van de geheele gemeente, dogh niet hooger als een gulden en niet minder als twee stuivers per week, welke penningen sullen worden geïnnet als vooren articul quinto.

8 vo

Dat alhoewel—zoo het gebeuren kan—ieder sijn quota waarop 's wekelijks getaxeert is niet betale, zal zulx voor restant genomen worden en de penningmeester sal alsdan gehouden sijn met vier weken die restanten te innen of andersints sal daarvoor selfs responsabel wesen.

9 mo

Dat de ses administratoren die den rabbiner toegevoegt sijn onder elkanderen sullen rouleren, in zooverre dat 's jaarlijks twee in bedieninge sijn en elkanderen van jaar tot jaar met primo may telkens te beginnen successivelijk vervangen; en zoo iemand van dese ses persoonen koomen te versterven of van domicilium te veranderen of onverhoopt in armoede te vervallen, dat alsdan de overige vijf benevens den rabbiner een sesde in des deficiëerdens plaatse op u edel

moogenden approbatie sullen mogen verkiesen (contrarie aan 't tweede articul van de approbata in curia, dat aldaar het verkiesen van jemand in een andermans plaats geschied door meerderheid van stemmen der geheele gemeente).

10 mo

Dat d'afgaande penningmeester 's jaarlijks gehouden sal zijn rekeninge, reliqua te doen aan de rabbiner en desselfs adessoren en sal na gedaane rekening sulx aan de geheele gemeente worden gepubliceert.

11 mo

Dat voor het tegenswoordige worden aangesteld tot voorgenoemde administratie—als sijnde daartoe de nutste en bekwaamste—Israel Abraham Lazarus, Michiel Levij van Ameland, Joseph Meijer Goldssmit, Isaak Modell, Joseph David Levij en Levij Israels (edog op u edel mogenden approbatie).

12 mo

Dat ingevolge een vreemde jood—'t zij alleen ofte met vrouw en kinderen—alhier mogten koomen met de wooninge om alhier als inwoonder te sijn, ofte het burgerrecht te winnen, sulks niet sal sijn gepermitteert bevorens sig bij den rabbiner en desselfs adessoren hebben geadresseert en behoorlijke attestatie hebben bekoomen.

Alle deze articulen met needrige submissie en onderwerping an de hoogwijze beveelen en approbatie van u edel mogende heeren versoeken wij ondergetekende der Joodsche Gemeente in Groningen.

[w.g.] Philip Abrahams, Israel Abraham Lazarus, Joseph Meyer Goldsmit, Maghiel Levij van Ameland, Sadok Joseph, Abraham Benjamin, Levie Israels, Abr. Hartog, Moses Abraham en Levie Eliaser.

Collatie voor accoord actum den 30 januari 1770, dr. W.S. Schulenburg, richter.

Bron: Van Hoorn, 'De Joodse Gemeente' XV.

1776

Ordre op de joodsche gemeente door den wel edele heere borgemeester C. Tjassens en zijn edele heeren adessoren als tot dezen volgens resolutie van den 20 december 1775 plenair geauthoriseerd, ontworpen en vastgesteld.

1

Geen jood zal hier geduld worden, dan die door borgemeesteren en raad is geadmitteerd.

2

Voor geadmitteerd worden gehouden die thans het verband voor de quotisatie en kerkelasten hebben gepasseerd met hunne familie.

3

En sullen verder werden gehouden derselver zoons die aparte huishoudinge off neeringe hebben of trouwen, 't zij in off buiten hun ouders huis woonende; mits dat door borgemeesteren en raad bij request en apostille insgelijks zijn geadmitteerd op een attestatie van goed gedrag van den rabbi en parnas en het voorschreven verband mede geregteijk zullen hebben beleden en twaalf gulden aan de kerk betaald.

4

Als mede van buiten inkomende mannen die trouwen aan dogters van hier geadmitteerde jooden mits bij apostille van den raad geadmitteerd op eene attestatie van goed gedrag van den rigter of rigters ter plaatse alwaar de laatste vijf jaaren hebben gewoont, alsmede van den rabbi of rabbiners, parnas of parnassen, alle in 't Nederduitsch geschreven of overgezet bij 't orginele overgelangt; mits even eens het verband als boven vertekende en vijftwintig guldens aan de kerk betalende.

5

En eindelijk alle andere van buiten deze stadsmuuren inkomende die voldoen aan de requisiten van het voorige artikel met bijvoeging in de attestatie van den rabbi, dat zij zonder bezwaar van den armen hun kost hebben kunnen winnen en inplaats van vijftwintig gulden aan de kerk betalende vijftig guldens voor een enkelen persoon en vijfenzeventig gulden voor een huisvader met zijn familie.

6

Om dit stand te doen grijpen zal de penningmeester niemand mogen aantekenen, noch de rabbi als van zijne gemeente mogen admitteren aan wien een eenige van de voorschreven vereistens ontbreekt. En zal de penningmeester het request benevens rigterlijke en kerkelijke attestatie van een nieuws geadmitteerde jood bij den ontfang van de recognitie aan de kerke en daar opvolgende intekeninge en leeninge moeten overneemen en appliceeren bij zijne rekeninge om na diens inneemingte te restitueeren.

7

De penningmeester in iets van dezen manqueerende zal door heeren gecommitteerden arbitrair ten voordeele van de kerk gebreukt worden.

8

De regeering der Joodsche Gemeente zal bestaan uit zes opzigtters ad vitam, zoodaanig dat eene vacerende plaatse door de vijf overigen inwendig een maand zal wezen vervuld op ordre van de parnas bij een daaler breuke ijder week dat de convocatie daartoe verzuimt ten voordele van de kerke en bij den president en zijn heeren adsessoren op overgegeevene vertekende aanstellinge worden geapprobeerd en de gedaane keuze door den penningmeester in het resolutieboek worden geinsereerd.

9

Uit deezen (continuerende de præsente tot dien tijd) zullen van may 1777 af jaarlijks een parnas en een penningmeester bij rouleringe werden gekoozen en als in 't voorgaande artikel geapprobeerd en ten dien einde in de maand van may gepræsenteerd worden bij breuke van een

daler voor elken dag verzuim van convocatie door den parnas aan de kerk te voldoen.

10

Edoch indien door oneenigheid de geciteerde opzigtters niet mogten compareeren zal de parnas, met vertooninge van dit artikel, des anderen daags een raadsdienaar van den heer præsiderenden moeten verzoeken om die citatie ten hunnen kosten te doen met schriftelijk rapport, hetwelke hij in cas van verdere weigeringe in den vollen raad zal moeten inlangen met verzoek van dispositie daarop aan den heer præident en bij acceptatie ter gelegentheid van de rekeninge ter zijner diseulpantie aan de gecommiteerden vertoonen.

11

De parnas zal als het hoofd der Gemeente worden geconsidereerd en uit dien hoofde alleen het regt hebben de convocatie der opzigtters en daar het vereischt wordt mede van den rabbi, gelijk ook van de geheele gemeente, doch in dit geval met bijroeping van onze Stads-Fiscaal.

12

Dezelve zal de stemmen inneemen, concluderen en bij steeking van stemmen de decisie hebben.

13

Dezelve zal alle de reglementen van den raad en de ordres der vergadering doen executeren.

14

Dezelve zal de rust en ordre in de synagoge bewaaren, boetende de ongehoorzamen eerst in zes stuivers, bij tegenspraak in twaalf stuivers en vervolgens bij dadelijke uitzettinge uit de synagoge tegens hen doende procederen om als dan door de gezamentlijke opzigtters gebreukt te worden tot twee dukatons toe.

15

Dezelve zal de bediendens tot haare pligt houden en ten dien einde met advijs der andere opzigtters mogen breuken tot twee ducatons met inhouding van hun tractement daar voor bij de penningmeester.

16

Eindelijk zal dezelve gehouden zijn aan de heeren gecommiteerden, præident en adsessoren schriftelijk over te geeven alle contraventien tegens deeze artikelen, waarop hij geen magt heeft om ordre te stellen en des gerequireerd denzelven van zijn advijs dienen.

17

De penningmeester zal hebben de gehele maneance van ontfang en uitgave en die alle drie maanden aan de vijf opzigtters en alle jaar in hunne præsentie aan den præident en zijn edele heeren adsessoren verantwoorden en op aller onderteekeninge te sluiten.

18

Om dit behoorlijk te doen zal hij in zijne rekeninge voor den ontfang laten gaan een pertinente staat van alle goederen de kerk toebehoorende en daarop van de lasten.

19

Vervolgens den ontfang dus dressereren dat het eerste capittel behelze de meerdere ontfang of, zoo

die er niet is, memoria.

20

Het tweede capittel de vaste huuren, renten etcetera.

21

Het derde de inkomsten van de taxatiegelderden, zitplaatsen, offergaaven etcetera de man voor man met uittrekkinge van de wekelijksche contributie en het jaarlijksch rendement van ijder perzoon.

22

Tot het formeeren van deze contributie zal hij jaarlijks in de maand van may beginnende anno 1777 (tot welken tijd de tegenswoordige stand zal grijpen) van den parnas versoeken de convocatie van de gemeente en de assistentie van den Stads-Fiscaal om dezelve te formeeren en die taxatie door den fiscaal getekend ter approbatie van den heer præident en adsessoren overgeeven om cum approbatie getekend aan den penningmeester ter hand te worden gesteld.

23

Doch zal de taxatie van iemand nieuws inkomende provisioneel tot de eerste algemeene taxatie geschieden door de zes opzigters.

24

In cas van furneering van capitaal of geld boven de ordinaire inkomsten zal deze taxatie de basis zijn van de proportie, naar welke de penningmeester de omslag over de gemeente zal formeeren met approbatie van de heeren gecommiteerden.

25

De verificatie van dit capitaal zal bestaan in het geaprobeerde cohier van de laaste jaarlijksche taxatie en applicatie van de blijken artikel zes gemeld voor de nieuws ingekomene.

26

Het vierde capittel zal behelzen de inkomsten van het badt.

27

Omtrent het badt word van nu af aan gestatueerd, dat hetzelfde publijk zal worden verhuurd aan de meest biedende met genoegsaame borge tegens den eersten verschijndag.

28

En wel op conditien van die vereijchten en die toeverzigt en die geene die het badt houdt, welke de rabbi door zijne onderteekeninge oordeelt te voldoen aan de welvoegelijkheid en ceremonien. En dat niemandt een particulier badt zal mogen houden bij de breuke van tien dukatons aan de kerke.

29

Het vijfde capittel zal behelzen de offergelden der passanten en vrijwillige giften met naame en datum gespecificeerd. En van het trouwen van in en uitheemsche.

30

Het zesde capittel de inkomsten van oude schulden, van restanten en verders van alle het geene onder voorige capittelen niet kan worden gebragt.

31

Agter den ontfang zal hij voegen eene notule:

1.

van oude schulden met uitvoeringe uitdrukkinge door wie, wanneer en waardoor zijn gecontracteerd en welke te bekoomen:

2.

van de restanten van deeze zijne eerste rekeninge en vervolgens van de zijne en de overgenomene.

32

De uitgave zal de penningmeester beginnen met de meerdere uitgaven van het slot van het voorige jaar, of zoo die er niet is, stellen memoria.

33

Voorts in het tweede capittel stellen de uitgaave aan tractementen van bedienden onder quitantien in 't Nederduitsch.

34

Het derde capittel zal behelzen de betaalde interessen van genegotieerde capitalen en afdoeninge van capitalen bij quitancie als boven.

35

Het vierde reparatien en andere noodwendigheden onder quitancie als boven.

36

Het vijfde regtskosten, waaromtrent staat te noteeren dat geen parnas, penningmeester, noch alle de opzigters tesamen eenige andere regtskosten active voor het toekomende in rekeninge sullen mogen brengen, dan van het indienen van noodige requesten met permissie van den heer præsiderenden en zijn edele adsessoren nae gegevene ouverture en van gedresseerde pandhaalingen, waarvan de debiteur de kosten niet kan betaalen, tenzij na convocatie van de Gemeente met consent van den raad. En zal hij ingeval gedaegd word bij requeste eene commissie moeten verzoeken om de zaak bij te leggen of authorisatie tot pleiten te ontfangen. Zullende bij verzuim dezes de kosten uit hun eigen beurs moeten betaalen en de teregt betaalde met quitantien doceeren.

37

Het zesde zal behelzen de uitgegevene aalmoesen te bewijzen met de onderteekeninge der opzigters van drie maand tot drie maand.

38

Het zevende uitgaave aan begraaffnissen uit de separate kassa met specificatie wanneer en voor

wien en nodige quitantien.

39

Het agste uitgave van allerlei onzeker.

40

Het negende de vacatien der heeren gecommiteerden voor het inneemen der jaarlijksche rekeninge à ses guldens ses stuivers sonder quitantie. De vacatien van den Advocaat-Fiscaal wegens het bijwoonen van eene convocatie van de gemeente telkens een gulden tien stuivers op quitantie. De jura ter secretarij wegens prothocollatien, extraxten etcetera volgens secretarije notule etcetera, de competentie der weeskamers, dienaaren van commissien en rekeningen en eindelijk des rendants dedomagement wegens het schrijven der rekeningen, het houden van het prothocol en schrijfbehoeftens à vijftien gulden vijftien stuiver.

41

Deeze rekening zal de rendant dubbeld overgeeven ter secretarij in de maand van may bij poena van een daler breuke voor elken dag van verder verzuim met applicatie van de blijken en twee borderellen alsmede van de oude rekeninge om door den praesident en adsessoren nevens een stadssecretaris te worden ingenomen, zullende eene rekeninge en een borderel ter secretarij verblijven.

42

Na gedaane rekening zal hij de blijken, geld en verdere reliqua aan den volgenden penningmeester in praesentie van de gecommiteerden overgeeven en van denzelven daarvoor quitantie in zijn boek ontfangen.

43

De penningmeester zal van den ontfang niet meer als vijftig gulden alle drie maanden tot zijne particuliere beheeringe aan dagelijksche noodwendigheden mogen ontfangen off behouden.

44

Van deeze vijftig gulden zal hij aan een armen passant of inwoonenden noodlijdenden jood niet meer voor eene reise of in eene week uitgeeven dan van ses stuiver tot een gulden tien stuiver toe, mits zulks aantekende op zijn drie maandelijksche notitie en met concurrentie van den parnas tot drie guldens, doch boven dien noodig zijnde met schriftelijke consent van de vijf opzigteren.

45

Het overige gelt zal opgeslooten worden in eene kiste met drie diverse sloten, waarvan de parnas en de twee volgende opzigters elck eene zullen bewaaren en zal die kiste staan ten huize van den penningmeester.

46

De penningmeester geld noodig hebbende tot betaling van eenige schulden zal daarvan eene petitie inleveren op de drie maandelijksche vergaderinge in 't Nederduitsch geschreven en daarop de parnas en twee opzigters geauthoriseerd worden denselven die penningen te laten volgen onder quitantie mits de uitgave op eerste drie maandelijksche vergaderinge zoo volgt

verantwoordende.

47

Ingevalle tusschen de drie maandelijksche vergaderinge schielijk geld uit de kassa benoodigt waare, zullen de parnas en twee opzigters hem daaruit provisioneel tot de eerste vergadering mogen gerijven op quitanties van ligtinge en zulx direct aan andere opzigters notificeren.

48

Om te verhoeden dat de penningmeester in oonvoorziene gevallen niet verlegen stae, zal niemand die een sleutel houdt uit de stad gaan of hij zal dezelve aan een andere opzigters overgeeven bij een daler breuke.

49

De penningmeester meerder geld dan vijftig gulden bij kas hebbende zal zulks bij de drie maandelijksche vergadering nevens de anderen in de kist laten brengen bij poena van voor alle, zelfs onvoorziene schaede, redevabel te zijn.

50

Wanneer de cassa zodanig mogte arcresseeren dat eenige schulden konden worden afgedaan of opliggende lasten verminderd, zal de penningmeester daarvan schriftelijke kennis aan de eerste vergaderinge geeven.

51

Gelijk ook van alle middelen van convenabele belastingen en afsnijdinge van kosten welke hem zullen voorkomen om daarop de opzigters bij approbatie van gecommitteerden te worden gedecerneerd.

52

De zes opzigters zullen nevens den parnas en penningmeester—als uitmakende de bestierders van de kerke—nu direct nae den ontfang van deeze ordres vervolgens den eersten maandag in may, augusti, november en february vergaderen over alle voorkoomende zaaken ten waare een feestdag op dien dag invallende hun zulks verboodt wanneer de volgende zal worden genomen alwaar ook alle particulieren iets hebbende voor te stellen zich schriftelijk zullen kunnen anmelden.

53

Deeze vergadering zal door den parnas worden aangezegt bij de boete van een dukaton en door de vijf anderen mede gefrequiteerd ten waare bedleerig of verreids waaren bij de boete van een daler en dat bovendien het beslootene zullen worden gerekend te hebben geratibeerd.

54

In deeze vergaderinge zal bij meerderheid van stemmen of in cas van gelijkheid bij decisie van den parnas over alles worden beslooten wat de oeconomie en goede ordre betreft exemt het volgende.

55

Geene nieuwe belastinge, opneeminge van capitalen, verpandingen en transporten zullen niet

anders mogen geschieden dan na convocatie van de gemeente op approbatie van den raad bij requeste te versoeken.

56

Noch iets gestatueerd of toegelaaten hetgeen tegens de ordres van borgemeesteren en raad inloopt bij ontzegginge van de stad aan allen die daarvoor gestemd hebben.

57

Om dezelve ordentlijk en met vrugt te houden zal buiten het prothocol, waarin de resolutien van borgemeesteren en raad zijn geinsereerd en vervolgens kunnen worden geinsereerd, een tweede prothocol worden gehouden beginnende met de naamen der opsienders van ijder jaar, vervolgens opgeveende eene lijst van de geadmitteerde jooden met bijvoeginge wie zeedert de laatste rekening nieuws zijn geadmitteerd met exhibitie van de blijken conform artikel 6.

58

En voorts continueeren de dag en datum van de gehoudene vergaderinge, de naamen der praesente opziensers, het voorgedragene en besluiten daarop genomen door de hand van den penningmeester geboekt en bij den parnas ondertekend en jaarlijks bij de rekeninge en het prothocol der resolutien voor een derde stuk aan de heeren gecommiteerden ter revisie worden overgegeeven.

59

Noch zullen de gesamentlijke opzigtters zorge dragen dat zich geene ongepermitteerde joden hier neederzetten, maar zulks gewaar worden het den heer praesiderende door den parnas laten aandienen om door de schout de stad te worden uitgezet.

60

Gelijk mede ten zelve einde zullen hebben aan te melden indien eenige arme passanten van hunne natie hier langer dan twee etmaal, buiten een invallende sabbath of feestdag, vertoeven.

61

Als ook de logementhouders van zulke perzoonen om naar de wetten te worden gestraft.

62

Eindelijk zullen dezelve beoordelen de boeten der ongehoorzaamen, tumultmakers in en schenders van de kerke, welke de cognitie van den parnas te boven gaan en niet onder die van den raad bij hunnen aanklagte vallen.

63

De tegenswoordige rabbi zal continueren op zijn gewoone emolumenten en vrije huishuure.

64

Doch diens plaats bij vacatuure door de geheele gemeente vervuld worden.

65

Zijne bedieninge zal bestaan in de uitlegginge van de wet, profeten en psalmen en verdere

schriftuuren, de reguleringe der ceremonien en het opzigt over de zeeden met aankleeve van dien.

66

Waartoe hem speciaal gerecommandeerd wordt, naar joodsch gebruik, in 't vieren van den algemeenen biddag zijne gemeente ernstig te vermanen tot een eerlijk en zeedig gedrag en zich de inwooninge niet onweerdig te maken door onderkruipinge van gildenegotie of andere contraventien tegens de placcaten en zulks bij andere gepaste gelegentheeden herhaalen.

67

De rabbi zal niet alleen hebben het examen, maar ook de aanstelling van een beestesnijder, zoodat niemand, wie hij zij, die functie zal mogen exerceeren bij een dukaton breuke ten voordeele van den wettig aangestelden voor ijder stuk van contraventie.

68

Ten opzigte van de Gothan Thaura en Gothan Breschit de honneurs daarvan en de profijten der kerke alsmede reguleeringe der publijke en private gebeden, wordt zulks aan de zes opzigters nevens den rabbi overgelaaten.

69

Van de huwelijks voorwaarden naar wet en stijl gemaakt zijnde zal indien de huwelijksgift is onder de vijfhondert gulden van des bruidegoms zijde betaeld worden eene gulden en van des bruids zijde veertien stuivers. Zoo boven de vijfhonderd gulden dubbeld.

70

Van hier domicilierende jooden, die hier koomen te trouwen, zal door den bruidegom twee procento van zijn huwelijksgifte aan de kerke betaald worden, van vreemde die hier niet blijven wonen een procent.

71

Wanneer zoons of dogters van hier domicilieerende jooden zig buiten de stadt laten copuleeren op eene plaatse alwaar geen van beiden vaste wooning heeft en zich binnen het jaar hier nederzetten, zullen dezelve betalen als off hier getrouwd waaren.

72

Omtrent de kerkelijke honneurs tot recompens van de onkosten aan de bruidegom te geeven wordt het maken van een vaste dispositie aan de opzigters nevens de rabbi overgelaaten.

73

De rabbi zal voor het trouwen genieten volgens de amsterdamsche reglementen, welke mede plaats zullen hebben op de andere noodige onkosten.

74

Om de zuinigheid en zeedigheid bij de bruiloften in agt te neemen sal niemand langer dan twee dagen uiterlijk bruiloft mogen houden bij de breuke van tien dukatons voor ieder volgende dag.

75

Noch eenig kristen na gedaane ceremonie of uiterlijk na agt uren bij dezelve mogen worden

toegelaaten bij de breuke van een daler voor elke persoon en zal de bruidegom die breuken betaalen.

76

En opdat deeze punten te beeter geobserveerd worden, zullen de opzigtters daar omtrent nauwkeurige inquisitie bij de gasten laten doen. Welke daar omtrent verklaringe weigerende ieder in een daler boete zullen worden verweezen.

77

De koster en de schoolmeester zullen op hunne emolumenten continueren en bij vacature door den rabbi en zes opzigtters worden aangesteld.

78

Alle breuken zullen koomen ten profijte van de kerke en op deze wijze direct worden geinnet, gelijk de restanten, na verloop van veertien dagen dat de penningmeester den parnas verzoeke dezelve door den koster te laten anmaenen, waarvoor die zal genieten drie stuivers loopgeld van de schuldige; voorts met veertien dagen niet betaalende schriftelijk zal worden aangemaand door den koster voor ses stuivers loopgeld, mits dat daar relaas van zijn exploit en 't antwoord op zette.

Noch niet betaalende zal tegens den schuldigen op de eerste drie maandelijksche vergaderinge het doen van pandhalinge worden besloten en den penningmeester gelast zulks van de heer praesiderenden te verzoeken en zal niemand zulks op een regt mogen houden of verweigeren, tenzij het gevorderde gelt ter secretarije deponeere binnen vierentwintig uren of borge stelle, in welken gevalle die zich beleedigt vindt request zal moeten praesenteeren om door gecommiteerdens der heer praesident en zijn edele heeren adsessoren finaal te worden ontscheiden zonder forme van regte of appel.

79

En aangezien de gemeente door onkunde tegens eenige van deeze artikelen zoude kunnen peeceeren, zullen dezelve en in het Nederduitsch en in de tegenswoordige Joodsche tale overgezet nu en vervolgens viermaal in 't jaar de gemeente worden voorgelezen en wie er copie van begeert dezelve op zijn kosten worden gegeven, uitgenomen de omgehaalde artikelen als betreffende de particuliere politie, zijnde artikel: 7, 10, 18, 21; inclus 25, 26, 29, 51; inclus 53, 54, 56, 57, 58, 80 tot 84, welke niet voor de gemeente, maar alleen voor de opzigtters zijn.

80

En zal dit geschieden 's weeks voor de vierendeel jaarsche vergaderinge, de rabbi attestatie van de gedaane voorlezinge passeeren en de penningmeester zulks in het prothocol noteeren bij de boete van een daler en verantwoorden met het blijk van de rabbi.

81

Alles hetgeene in deezen niet expres is veranderd zal blijven bij de voorige uitspraeken en resolutien, die ten prothocolle zijn geinsereerd.

82

Waarbij de Penningmeester deze ook sal laten inschrijven ter stadssecretarij.

83

De kosten over allen deezen gevallen zal de penningmeester in reekeninge mogen brengen.

84

Aldus bij ons voorzien en gereguleerd in Groningen den 19 februarij 1776: C. Tjassens, Trip, J. van Gesseler en I.W. Sijsen.

Bron: GAG RA III j6.

2

Permissie tot inwoning in de stad Groningen en verwerving van burgerrecht en het lidmaatschap van de (voormalige) gilden, 1689–1808.

1

Jacob Abrahams; afkomstig uit Amsterdam en vestigt zich via Appingedam in Groningen; krijgt in 1689 en 1696 permissie tot inwoning; verwant met nr. 2.

2

Levie Jozefs; afkomstig uit Amsterdam en vestigt zich via Appingedam in Groningen; krijgt in 1691 permissie tot inwoning; in 1692 wordt hem het gidelidmaatschap geweigerd en in 1694 verwerft hij het burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 1 en 3.

3

anonieme zwager van Levie Jozefs; herkomst onbekend; de permissie tot inwoning wordt in 1696 geweigerd; verwant met nr. 2.

4

Salomon Kroon; herkomst onbekend; een verlenging van zijn permissie tot inwoning wordt hem in 1696 geweigerd.

5

Aron Jacobs; herkomst onbekend; krijgt in 1710 permissie tot inwoning.

6

Salomon Gomperts; herkomst Amersfoort; krijgt in 1715 permissie tot inwoning.

7

Izaak Israels; herkomst Amsterdam; krijgt in 1728 permissie tot inwoning; verwerft in 1728 burgerrecht en in 1729 het lidmaatschap van het koopliedengilde.

8

Mozes Arons; herkomst Leeuwarden; krijgt in 1729 voorlopig permissie tot inwoning voor Helpman, voor Groningen wordt die in 1730 geweigerd.

9

Mozes Goldsmid; geboren te Hamburg en wonende te Amsterdam; krijgt in 1731 als pachter van de bank van lening permissie tot inwoning; verwerft in 1733 het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 11, 13, 15

10

Philip Abrahams; herkomst onbekend; krijgt in 1731 als kassier van de bank van lening permissie tot inwoning.

11

Levie Goldsmid Stadhagen; geboren te Amsterdam; krijgt in 1732 permissie tot inwoning; verwant met nr. 9, 13, 15

12

Jacob de Vries; afkomstig uit Rotterdam; krijgt in 1732 permissie tot inwoning.

13

Izaak Jozefs Cohen; geboren in Hamburg en vestigt zich via Amsterdam in Groningen; krijgt in 1733 als bewindvoerde van de bank van lening permissie tot inwoning; verwant met nr. 9, 11, 15.

14

Levie Michiels van Ameland; waarschijnlijk afkomstig uit Leeuwarden; krijgt in 1735 permissie tot inwoning; verwerft in 1735 het lidmaatschap van het koopliedengilde; waarschijnlijk verwant met nr. 18 en 20.

15

Israel Abraham Lazarus; geboren te Hamburg en vestigt zich via Amsterdam en Meppel in Groningen; de permissie tot inwoning wordt hem in 1736 geweigerd; verwerft in 1738 burgerrecht en in 1752 het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 9, 11, 13, 24, 39, 48 en 55.

16

Jacob Jozefs; herkomst onbekend; verwerft in 1738 burgerrecht.

17

Abraham Benjamins; geboren te Amsterdam; in 1741 wordt hem de permissie tot inwoning en de verwerving van het burgerrecht geweigerd; verwerft in 1741 het lidmaatschap van het koopliedengilde.

18

Izaak Levie; herkomst onbekend; krijgt in 1741 permissie tot inwoning; verwerft in 1741 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; waarschijnlijk verwant met 14 en nr. 20.

19

Samson Pierre Violin; geboren te Berlijn; in 1743 wordt hem permissie tot inwoning en lidmaatschap van het geelgietersgilde geweigerd.

20

Machiel Levie; herkomst onbekend; krijgt in 1744 permissie tot inwoning; verwerft in 1744 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; waarschijnlijk verwant met nr. 14 en 18.

21

Izaak Elias; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1749 permissie tot inwoning; verwerft in 1749 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; waarschijnlijk verwant met nr. 22.

22

Izaak de Vries; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1749 permissie tot inwoning; verwerft in 1749 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; waarschijnlijk verwant met nr. 21 en verwant met nr. 94.

23

Jacob Davids; herkomst onbekend; krijgt in 1750 permissie tot inwoning; verwerft in 1750 burgerrecht; het lidmaatschap van het koopliedengilde wordt hem in 1750 geweigerd.

24

Jozef Meijer Goldsmid; geboren te Amsterdam; krijgt in 1751 permissie tot inwoning als pachter van de bank van lening; verwant met nr. 9, 11, 13, 15.

25

David Arends; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1751 permissie tot inwoning als pachter van de bank van lening; verwant met nr. 45.

26

Meijer Davids; herkomst onbekend; krijgt in 1752 permissie tot inwoning; het lidmaatschap van het koopliedengilde wordt hem in 1752 geweigerd.

27

Mozes Emanuels; afkomstig uit Polen; krijgt in 1754 permissie tot inwoning; verwant met nr. 34.

28

Eliazer Levie Emmerik; herkomst Leeuwarden; krijgt in 1754 permissie tot inwoning.

29

Benjamin Simons; waarschijnlijk afkomstig uit Neustadt Gödens; krijgt in 1754 permissie tot inwoning.

30

Jacob Izaaks; herkomst onbekend; krijgt in 1754 permissie tot inwoning.

31

Benjamin Mozes; afkomstig uit Westfalen, vestigde zich 1752 via Friesland in Groningen; krijgt in 1754 permissie tot inwoning.

32

Daniel Izaaks; herkomst onbekend; krijgt in 1754 permissie tot inwoning.

33

Mozes Abrahams; geboren te Praag; krijgt in 1754 permissie tot inwoning; verwant met nr. 52, 65, 66, 83, 105 en 152.

34

Levie Emmerik; afkomstig uit Leeuwarden; krijgt in 1754 permissie tot inwoning; verwant met nr. 28 en 72.

35

Michiel Izaaks Cohen; geboren te Hamburg; krijgt in 1754 permissie tot inwoning; verwerft in 1766 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 78.

36

Marcus Cohen Polak; afkomstig uit Zwolle; krijgt in 1754 permissie tot inwoning.

37

David Jacobs; geboren te Bamberg en vestigt zich vanuit Leeuwarden in Groningen; krijgt in 1754 permissie tot inwoning.

38

Meijer Izaaks; herkomst onbekend; krijgt in 1755 permissie tot inwoning; verwerft in 1752 burgerrecht; in 1752 en 1755 wordt hem het lidmaatschap van het koopliedengilde geweigerd; verwerft in 1762 het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 62.

39

Levie Israels; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1759 permissie tot inwoning; verwerft in 1759 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 15 en 91.

40

Levie Michiels; herkomst onbekend; krijgt in 1759 permissie tot inwoning; verwerft in 1759 het lidmaatschap van het koopliedengilde.

41

Izaak Jozefs; afkomstig uit Amsterdam; verwerft in 1761 burgerrecht.

42

Elias Mozes de Fortes; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1762 permissie tot inwoning; verwerft in 1762 het lidmaatschap van het koopliedengilde.

43

Jozef Davids Levie; herkomst onbekend; krijgt in 1762 permissie tot inwoning; verwerft in 1762

burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde.

44

Izaak Model; herkomst onbekend; krijgt in 1762 permissie tot inwoning; verwerft en 1762 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde.

45

Jonas Davids; afkomstig uit Groningen; verwerft 1762 burgerrecht; zoon van nr. 25.

46

Salomon Levie; afkomstig uit Delmenhorst; in 1775 wordt hem permissie tot inwoning geweigerd en in 1776 toegestaan.

47

Abraham Mozes Levie; geboren te Appingedam; in 1775 wordt hem permissie tot inwoning geweigerd; verwerft in 1775 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde.

48

Mozes Berlijn; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1775 permissie tot inwoning; verwerft in 1775 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 15, 39 en 55.

49

Jozef Salomons; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1777 permissie tot inwoning.

50

Lazarus Freerks; geboren te Sappemeer; krijgt in 1777 permissie tot inwoning; verwerft in 1777 het lidmaatschap van het knokenhouwersgilde; verwant met nr. 95 en 157.

51

Hanna Jozefs; afkomstig uit Groningen; verwerft in 1777 het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 51, 77, 88, 93, 147 en 161.

52

Abraham Mozes; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1778 permissie tot inwoning; verwant met nr. 33, 65, 66, 83, 105 en 152.

53

Salomon Jacobs jr.; herkomst onbekend; krijgt in 1778 permissie tot inwoning.

54

Salomon Lammerts van Praag; afkomstig uit Wildervank; krijgt in 1778 permissie tot inwoning; verwerft in 1778 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 97 en 131.

55

Simon Jonas Lazarus; afkomstig uit Emden; krijgt in 1780 permissie tot inwoning; verwant met nr. 15, 39 en 48.

56

Levie Hartog Pinto; afkomstig uit Amsterdam; verwerft in 1780 het lidmaatschap van het koopliedengilde; was besnijder van de Joodse Gemeente.

57

Abraham Mozes Izaaks; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1781 permissie tot inwoning.

58

Levie Izaaks Mozes; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1781 permissie tot inwoning; verwerft in 1781 het lidmaatschap van het koopliedengilde.

59

Ezechiël Samuëls Friedlander; herkomst onbekend; krijgt in 1782 permissie tot inwoning; huwt

met dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

60

Heiman Hartogs Spier; herkomst onbekend; krijgt in 1783 permissie tot inwoning; huwt met dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

61

Izaak Daniels; geboren te Groningen; krijgt in 1784 permissie tot inwoning.

62

Emanuel Meijer; geboren te Groningen; in 1784 wordt hem permissie tot inwoning geweigerd en in 1789 voorlopig toegestaan; verwerft in 1795 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 38 en 69.

63

Samuel Philips; afkomstig uit Immerode; krijgt in 1784 permissie tot inwoning; huwt met de weduwe van de koster van de Joodse Gemeente.

64

Salomon Levie Leidersdorff; afkomstig uit Pressburg (Bratislava); krijgt in 1785 permissie tot inwoning; verwerft in 1806 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; huwt met een dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

65

Hartog Mozes; geboren te Groningen; krijgt in 1785 permissie tot inwoning, in 1793 wordt die ingetrokken en in 1794 opnieuw toegestaan; verwant met nr. 33, 52, 66, 83, 105 en 152.

66

Lazarus Mozes; geboren te Groningen; krijgt in 1785 permissie tot inwoning; verwant met nr. 33, 55, 65, 83, 105 en 152.

67

Levie Eleazar Cohen; afkomstig uit Harlingen; krijgt in 1785 permissie tot inwoning; huwt met een weduwe van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

68

Jacob Levie Israels; geboren te Groningen; krijgt in 1785 permissie tot inwoning; verwerft in 1796 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; zoon van nr. 39.

69

Israel Meijer; geboren te Groningen; krijgt in 1785 voorlopige permissie tot inwoning; verwant met nr. 38 en 62.

70

Samuel Salomons; geboren te Appingedam; krijgt in 1786 permissie tot inwoning; huwt met dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

71

Levie Elias; afkomstig uit Hertzfeld; in 1786 wordt hem een permissie tot inwoning geweigerd.

72

Jozef Hartogs Stadhagen; afkomstig uit Emden; krijgt in 1786 permissie tot inwoning; huwt met een dochter nr. 34.

73

Jacob Samuels Beer; afkomstig uit de Pekela's; krijgt in 1787 permissie tot inwoning; huwt met de weduwe van nr. 7.

74

Jacob Izaaks; geboren te Groningen; krijgt in 1787 permissie tot inwoning.

75

Salomon Izaaks Levie; afkomstig uit Appingedam; krijgt in 1788 permissie tot inwoning.

76

Samuel Jozefs; geboren te Groningen; krijgt in 1788 permissie tot inwoning; verwerft in 1788 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde.

77

Nathan Mozes de Vries; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1788 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 burgerrecht en lidmaatschap van het voormalige bakkersgilde; huwt met een dochter van nr. 51, verwant met nr. 93, 147 en 161.

78

Izaak Juda Levie; afkomstig uit Gehaus; krijgt in 1788 permissie tot inwoning; huwt met een dochter van nr. 35.

79

Lammert Meijer Gans; afkomstig uit Middelstum; krijgt in 1789 permissie tot inwoning.

80

Levie Eleazer Emmerik; afkomstig uit Leeuwarden; in 1789 wordt hem de permissie tot inwoning geweigerd.

81

Abraham Berends Gosschalk; afkomstig uit Wijhe; krijgt in 1789 permissie tot inwoning; huwt met de weduwe van een lidmaat van de Joodse Gemeente, verwant met nr. 157.

82

Emanuel Hartogs; afkomstig uit Aurich; krijgt in 1790 permissie tot inwoning; verwant met nr. 98.

83

Hartog Jozefs; geboren te Magdenburg en kwam via Sneek in Groningen; in 1790 wordt hem permissie tot inwoning geweigerd; huwt met een dochter van nr. 33, verwant met nr. 52, 65, 66, 105 en 152.

84

Mozes Arons; geboren te Groningen; krijgt in 1790 permissie tot inwoning.

85

Jozef Philips; afkomstig uit Ronkel; krijgt in 1790 permissie tot inwoning; huwt met een dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

86

Simon Mozes; afkomstig uit Gehaus; krijgt in 1790 permissie tot inwoning; huwt met de weduwe van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

87

Menke Levie; afkomstig uit Stedum; krijgt in 1791 permissie tot inwoning.

88

Jacob Bendix; geboren in Groningen; krijgt in 1791 permissie tot inwoning; verwant met nr. 51, 93, 111 en 147.

89

Israel Emanuels; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1792 permissie tot inwoning.

90

Izaak Hartog Kisch; geboren te Groningen; krijgt in 1792 permissie tot inwoning.

91

Abraham Levie Israels; geboren te Groningen; krijgt in 1793 permissie tot inwoning; verwant

met nr. 15 en 39.

92

Jacob Barends Polak; geboren te Amsterdam; krijgt in 1793 permissie tot inwoning; huwt met een dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

93

Michiel Bendix; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1793 permissie tot inwoning; huwt met een dochter van nr. 51 en verwant met nr. 77, 88, 111, 147 en 161.

94

Levie Davids; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1793 permissie tot inwoning; verwerft in 1793 burgerrecht en in 1794 het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 22.

95

Mozes Izaaks van Coevorden; geboren te Coevorden; krijgt in 1793 permissie tot inwoning; verwerft in 1793 burgerrecht en het lidmaatschap van het koopliedengilde; verwant met nr. 50, 100, 119 en 131.

96

Abraham Meijer; afkomstig uit Leer; krijgt in 1794 permissie tot inwoning.

97

Benjamin Salomons van Praag; geboren te Groningen; krijgt in 1794 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde; zoon van nr. 54, verwant met nr. 131 en waarschijnlijk verwant met nr. 115.

98

Hartog Emanuels; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1794 permissie tot inwoning; zoon van nr. 82 en broer van nr. 102.

99

Jozef Izaaks Cohen; geboren te Groningen; krijgt in 1794 permissie tot inwoning; zoon van nr. 13.

100

Jozef Mozes; afkomstig uit Stedum; krijgt in 1794 permissie tot inwoning; verwerft in 1804 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde; verwant met nr. 95.

101

Abraham Salomons; herkomst onbekend; in 1794 wordt hem permissie tot inwoning geweigerd.

102

Jozef Emanuels; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1794 permissie tot inwoning; zoon van nr. 82 en broer van nr. 98.

103

Andries Hartogs (Hart); geboren te Groningen; krijgt in 1795 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 burgerrecht en in 1807 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde.

104

Marcus Salomons Levie; herkomst onbekend; krijgt in 1795 permissie tot inwoning; niet verwant.

105

Aron Juda Cohen; afkomstig uit Garnwerd; krijgt in 1795 permissie tot inwoning; verwant met nr. 33, 52, 65, 66, 83 en 152.

106

Heiman Izaaks; afkomstig uit Hinweiler; krijgt in 1795 permissie tot inwoning; twee van zijn kinderen woonden in 1795 al in Groningen.

107

Levie Israels Gutentag; herkomst onbekend (uit Guttentag in Silezië?); krijgt in 1795 permissie tot inwoning; huwt met de weduwe van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

108

Aron Comprechts van Dam; afkomstig uit Leeuwarden; krijgt in 1796 permissie tot inwoning; verwerft in 1804 burgerrecht en het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde; huwt met dochter van nr. 67.

109

Jozef Abrahams; herkomst onbekend; krijgt in 1796 permissie tot inwoning; verwerft in 1797 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde.

110

Abraham Hertz; afkomstig uit Hessen; krijgt in 1796 permissie tot inwoning; huwt met een dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

111

Levie Bendix; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1796 permissie tot inwoning; verwant met nr. 88, 93 en 147.

112

Aron Levie Israels; geboren te Groningen; krijgt in 1796 permissie tot inwoning.

113

Jozef Abrahams; herkomst onbekend; krijgt in 1797 permissie tot inwoning.

114

Mozes Samuels; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1797 permissie tot inwoning; verwerft in 1804 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde.

115

Jozef Jacobs; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1797 permissie tot inwoning; waarschijnlijk gehuwd met dochter van nr. 97.

116

Aron Alexander; geboren te Amsterdam en vestigt zich vanuit Londen; krijgt in 1798 permissie tot inwoning.

117

Jacob Mozes Cohen; geboren te Burgsteinfurt en vestigt zich vanuit Grijpskerk; krijgt in 1798 permissie tot inwoning; verwerft in 1807 burgerrecht en het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde; verwant met nr. 154, 155 en 159.

118

Jozef Jacobs; herkomst onbekend; krijgt in 1798 permissie tot inwoning.

119

Lazarus Jozefs; afkomstig uit Helpman; krijgt in 1799 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 het lidmaatschap van het voormalig knokenhouwersgilde; huwt met een zuster van nr. 95.

120

Mozes Salomons; afkomstig uit Zuidlaren; krijgt in 1799 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 burgerrecht en het lidmaatschap van het voormalig knokenhouwersgilde; verwant met nr. 158.

121

Mozes Gabriels; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1799 permissie tot inwoning.

122

Hartog Arons Voorzanger; afkomstig uit Warendorf; krijgt in 1799 permissie tot inwoning;

voorzanger van de Joodse Gemeente.

123

Marcus Benjamins Samuel; afkomstig uit Hessen; krijgt in 1799 permissie tot inwoning; verwerft in 1804 het lidmaatschap van het voormalig knokenhoutersgilde; huwt met een dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

124

Heiman Simons Cohen; geboren te Wildervank; krijgt in 1800 permissie tot inwoning.

125

Meijer Mozes Levie (Löwenstein); afkomstig uit Maroldeweissach; krijgt in 1800 permissie tot inwoning; verwerft in 1804 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde.

126

Jonas Mozes Salomons; geboren te Appingedam; krijgt in 1800 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 burgerrecht.

127

Zadok Jozefs; afkomstig uit Leeuwarden; in 1800 wordt hem permissie tot inwoning geweigerd.

128

Nathan Salomons Grelinger; afkomstig uit Norden; krijgt in 1800 permissie tot inwoning; verwerft in 1804 het lidmaatschap van het voormalig tappersgilde.

129

Nathan Meijer; afkomstig uit Oost-Friesland; in 1800 wordt hem permissie tot inwoning geweigerd.

130

Salomon Abrahams Levie; herkomst onbekend; krijgt in 1801 permissie tot inwoning; huwt met een dochter van een lidmaat van de Joodse Gemeente.

131

Salomon Izaaks van Coevorden; geboren te Coevorden; krijgt in 1801 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 burgerrecht en in 1804 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde; huwt met een dochter van nr 54, verwant met nr 95.

132

Jacob Michiels Levie; afkomstig uit Winschoten; krijgt in 1801 permissie tot inwoning.

133

Izaak Abrahams; afkomstig uit Winschoten; krijgt in 1802 permissie tot inwoning.

134

Andries Levie; geboren te Groningen; krijgt in 1802 permissie tot inwoning.

135

Jacob Philips; afkomstig uit Winschoten; krijgt in 1802 permissie tot inwoning.

136

Salomon Jonas; afkomstig uit Dordrecht; krijgt in 1802 permissie tot inwoning.

137

Heinrich Loewe; afkomstig uit Hannover; krijgt in 1802 permissie tot inwoning; verwerft in 1805 het lidmaatschap van het voormalig tappersgilde.

138

Simon de Vries; geboren te Appingedam; krijgt in 1802 permissie tot inwoning.

139

Heiman Samuels; geboren te Groningen; krijgt in 1802 permissie tot inwoning.

140

Mozes Levie Benjamins; afkomstig uit Lissa; krijgt in 1802 permissie tot inwoning; was onderwijzer van de Joodse Gemeente.

141

Herschel Loebel; afkomstig uit Polen; krijgt in 1803 permissie tot inwoning; was onderwijzer van de Joodse Gemeente.

142

Eleazer Levie Pinto; afkomstig uit Groningen; krijgt in 1803 permissie tot inwoning; zoon van nr. 56.

143

Jozef Mozes; afkomstig uit Bamberg; krijgt in 1803 permissie tot inwoning; verwerft in 1803 burgerrecht en in 1804 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde.

144

Levie Marcus; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1803 permissie tot inwoning.

145

Israel Jozefs (de Jongh); afkomstig uit Groningen; verwerft in 1803 burgerrecht en in 1804 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde.

146

Abraham Hartogs Kisch; geboren te Groningen; krijgt in 1804 permissie tot inwoning.

147

Marcus Mozes Leipnik; geboren te Groningen; krijgt in 1804 permissie tot inwoning; verwant met nr 51, 88, 93, 111 en 161.

148

David Izaaks; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1804 permissie tot inwoning.

149

Eleazar Jacobs de Boer; waarschijnlijk afkomstig uit Amsterdam; verwerft in 1804 het lidmaatschap van het voormalig tappersgilde.

150

Benjamin Izaaks; geboren te Winsum; krijgt in 1805 permissie tot inwoning.

151

Benjamin Mozes van Praag; geboren te Groningen; verwerft in 1804 het lidmaatschap van het voormalig koopliedengilde.

152

Benjamin Hartogs van Maagdenburg; geboren te Groningen; krijgt in 1806 permissie tot inwoning; huwt met een dochter van nr. 47, verwant met nr. 33, 52, 65, 66, 83 en 105.

153

Izaak Davids Swabe; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1806 permissie tot inwoning.

154

Hartog Mozes Cohen; afkomstig uit Grijpskerk; krijgt in 1806 permissie tot inwoning; verwant met nr. 117, 155 en 159.

155

Mozes Jochums Cohen; afkomstig uit Grijpskerk; krijgt in 1806 permissie tot inwoning; verwant met nr. 117, 154 en 159.

156

Hartog Mozes van Hasselt; afkomstig uit Middelstum; krijgt in 1807 permissie tot inwoning.

157

Lazarus Godschalk; geboren te Groningen; krijgt in 1807 permissie tot inwoning; zoon van nr. 81.

158

Israel Salomons; geboren te Zuidlaren; krijgt in 1807 permissie tot inwoning; verwant met nr. 120.

159

Meijer Mozes Cohen; afkomstig uit Grijpskerk; krijgt in 1807 permissie tot inwoning; verwant met nr. 117 en 154 en 155.

160

Salomon Davids; afkomstig uit Helpman; krijgt in 1808 permissie tot inwoning.

161

Nathan Hartogs Wolff; afkomstig uit Amsterdam; krijgt in 1808 permissie tot inwoning; huwt met dochter van nr. 51 en verwant met nr. 77, 93 en 147.

162

Salomon Davids; herkomst onbekend; krijgt in 1808 permissie tot inwoning.

Bron: GAG OAG en RA.

3

Lijst van bestuurders, 1744–1797.

N.B. De volgorde is bepaald door het eerste jaar waarin men een functie als bestuurder waarnam.

Izaak Israels; eerste vermelding: 1728; laatste vermelding: 1765; functie: diaken, 1744–1746; bestuurder, 1751; geboren: circa 1692 te Rotterdam; gehuwd: 1. circa 1720 met Rachel de Moira (weduwe van Salomon Agua Branca) 2. Eva Izaaks (dochter van Jacob Izaaks uit Coevorden); vader: Mozes Israels; adres: A-poort noordzijde, Zwanestraat noordzijde, twee kamers Boterdiep oostzijde; opmerkingen: in 1720 in ondertrouw in Amsterdam. Vestigde zich in 1724 in Sappemeer en gaf op een Portugese jood te zijn. Vertrok omstreeks 1763 vanuit Groningen naar Appingedam en werd daar pachter van de bank van lening en overleed circa 1775 te Appingedam.

Izaak Jozefs Cohen; eerste vermelding: 1731; laatste vermelding: 1788; geboren: circa 1702 te Hamburg; functie: diaken, 1744; bestuurder, 1757; administrator, 1765, 1768; bestierder, 1767–1775; gehuwd: 1733 te Amsterdam met: Bela Mozes Goldsmid (dochter van Mozes Goldsmid); overleden: 1788 te Groningen; vader: Jozef Philippus Cohen; opmerkingen: rabbijn van de joodse gemeente, zie voor huwelijkscontract GAA NA 9116 nr. 1028. Een broer is Philip Jozefs Cohen, zie akte uit 1733 opgemaakt voor notaris Maximiliaan Preus te Hamburg. Zijn vader was parnas van de joodse gemeente in Hamburg. Zie Pathuis, *Groninger Gedenkwaardigheden* nr. 4689.

Philippus Abrahams; eerste vermelding: 1720; laatste vermelding: 1754; functie: oud-diaken, 1754; gehuwd: ja; kinderen: ja; beroep: kassier in de bank van lening; opmerking: naar alle waarschijnlijkheid afkomstig uit Hamburg. Misschien een broer van Israel Abrahams Lazarus.

Michiel Levie van Ameland; eerste vermelding: 1744; laatste vermelding: 1776; functie: oud-diaken, 1754; diaken, 1755–1756; bestuurder, 1756; penningmeester, 1768; assesor, 1767–1775; penningmeester, 1771; parnassijn, 6.9.1771–1.5.1772, december 1775-november 1776; opziener, 1772; opzigter, 1773; geboren: circa 1710; gehuwd met: Roosje Philippus; overleden: 1776; adres: Oosterstraat (1744), Steentilstraat; opmerkingen: koopman in loten en winkelier.

Israel Abrahams Lazarus; eerste vermelding: 1736; laatste vermelding: 1798; functie: diaken-penningmeester, 1754; diaken, 1758–1759; assesor; 1767–1775; penningmeester, 1767, 1770–1775, 1778, 1781, 1784, 1787, 1790, 1793; parnassijn, 1768; opziener, 1776–1796; geboren: circa 1709 te Hamburg; gehuwd: 1. 1729 te Amsterdam met Elkele Mozes Goldsmid (dochter van Mozes Goldsmid) 2. Jittele Simons (dochter van Simon Andries en Merle Salomons) 3. 1786 te Groningen met Rachel Wolf Berlijn (zuster van Mozes Berlijn); vader: Abraham Lazarus; adres: 1798 Brugstraat; opmerkingen: vestigt zich in 1736 vanuit Meppel. Liet op 3 juli 1736 nog een akte in Meppel opmaken door Gerrit Hendrik van der Woude, schulte in Meppel.

Jozef Meijer Goldsmid; eerste vermelding: 1748; laatste vermelding: 1771; functie: diaken, 1755–1756; assesor, 1767–1770; gehuwd: 1748 te Amersfoort met Kaatje Jonas Cohen (dochter

van Jonas Ezechiël Cohen); overleden: 6 oktober 1770 te Groningen; vader: Meijer Mozes Goldsmid; moeder: Simmetje Israels.

Izaak de Vries; eerste vermelding: 1749; laatste vermelding: 1766; functie: diaken, 1758–1759; ouderling, 1759; geboren: circa 1715; gehuwd: 1741 te Amsterdam met Sara Hartogs; overleden: 1766 te Groningen; moeder: Rachel Davids (dochter van Salomon Izaaks de Jongh en Sara Jacobs Schif); adres: Vismarkt zuidzijde; opmerkingen: handelde o.a. samen met Izaak Elias in textiel.

Jozef Davids Levie; eerste vermelding: 1761; laatste vermelding: 1768; functie: bestierder, 1766; assessor, 1767–1768; adres: Botermarkt; opmerkingen: was koopman in wijnen.

Izaak Abrahams Model; eerste vermelding: 1762; laatste vermelding: 1793; functie: assessor; 1767–1775; parnassijn, 1767, 1769–1771; opziener; 1776–1793; penningmeester, 1777, 1780, 1783, 1786, 1789, 1792–1793; gehuwd met: Ganna Levie; overleden: 1793 te Groningen; adres: Turftorenstraat noordzijde.

Levie Israels; eerste vermelding: 1736; laatste vermelding: 1811; functie: assessor, 1767–1775; penningmeester, 1769, 1771; geboren: circa 1736; gehuwd: 1758 te Amsterdam met Frouke Jacobs Fles (dochter van Jacob Elkan Fles en Judith Arons); vader: Israel Abraham Lazarus; adres: 'over de A-kerk', Steentilstraat noordzijde; opmerkingen: akte van huwelijksvoorwaarden RAG ORA LXI d³ d.d. 9 mei 1758.

David Arends; eerste vermelding: 1740; laatste vermelding: 1763; functie: administrateur, 1763–1764; geboren: circa 1718; gehuwd: 1740 te Amsterdam met Anna Jonas Goldsmid uit Emden (dochter van Hendrina Philips Joost); vader: Arend Benjamins; opmerkingen; zie Pathuis *Groninger Gedenkwaardigheden* nr. 4685.

Elias Mozes de Fortes; eerste vermelding: 1762; laatste vermelding: 1791; functie: administrateur, 1765–1766; geboren: circa 1729 te Amsterdam; gehuwd met: Anna Hermanus Kijser; adres: Grote Markt zuidzijde; opmerkingen: ging in Amsterdam in 1749 in ondertrouw.

Lammert Jozefs van Praag; eerste vermelding: 1771; laatste vermelding: 1798; functie: parnassijn, 1775; geboren: circa 1711; gehuwd: 1734 te Amsterdam met Vogelina Izaaks; overleden: 1798 te Groningen; vader: Jozef Mozes; opmerkingen: broer is Zadok Jozefs.

Mozes Berlijn; eerste vermelding: 1775; laatste vermelding: 1776; functie: parnassijn, 1775; overleden: 1776 te Groningen; gehuwd met: Mietje Israels; opmerkingen: zie Pathuis, *Groninger Gedenkwaardigheden* nr.4687.

Mozes Freerks Cohen; eerste vermelding: 1762; laatste vermelding: 1792; functie: opziener, 1776–1792; parnassijn, 1777, 1780, 1783, 1786, 1789, 1792; geboren: circa 1738 te Sappemeer; gehuwd: Frouke Nathans de Hartog; overleden: 1792 te Groningen; kinderen: ja; vader: Freerk Hartogs; adres: Herestraat oostzijde; opmerkingen: zie Pathuis, *Groninger Gedenkwaardigheden* nr. 4692.

Izaak Elias; eerste vermelding: 1749; laatste vermelding: 1782; functie: opziener, 1776–1782;

parnassijn, 1778, 1781; geboren: circa 1714; gehuwd: circa 1747 met Hester Salomons de Jonge; overleden: 1782 te Groningen; adres: Vismarkt, Herestraat, Boteringestraat; opmerkingen: dreef in handel in compagnie met o.a. Izaak de Vries. Hij ging in 1747 in Amsterdam in ondertrouw waarbij getuige was zijn broer Joseph Elias (zoon van Judith Mozes), die circa 1720 was geboren en in 1746 te Amsterdam in ondertrouw ging met de circa 1722 geboren Judith Arons Israels uit Leeuwarden, dochter van Aron Israels. In 1773 woonde een broer van hem in Groningen.

Mozes Lammerts van Praag; eerste vermelding: 1771; laatste vermelding: 1811; functie: opziener, 1776–1797; penningmeester, 1775, 1779, 1781, 1785, 1788, 1791, 1794, 1796–1797, 1801; parnassijn, 1776; geboren: circa 1744 te Amsterdam; gehuwd: 1775 met Mindel Benjamins van Emden; overleden: 1814 te Groningen; vader: Lammert Jozefs; moeder: Abigael Izaaks; adres: Folkingestraat westzijde; opmerkingen: koopman in loten en porselein.

Aron Abrahams; eerste vermelding: 1762; laatste vermelding: 1801; functie: opziener, 1776–1798; parnassijn, 1779, 1782, 1785, 1788, 1791, 1794, 1796–1797; gehuwd met: Schoontje Levie; adres: Raamstraat; opmerkingen: in 1762 verkocht hij porselein, kocht later een zilveren trekpot op en oud touw; misschien is Marcus Abrahams in Appingedam een broer van hem.

Levie Hartogs Pinto; eerste vermelding: 1774; laatste vermelding: 1807; functie: opziener, 1783–1798; parnassijn, 1784, 1787, 1790, 1792–1793, 1796; geboren: circa 1735 te Amsterdam; gehuwd: 1753 in Amsterdam in ondertrouw met Vogelina Jonas Lazarus Drielsma; overleden: 1807 te Groningen; vader: Hartog Samuels; opmerkingen: waarschijnlijk is zijn vader de in circa 1696 geboren Hartog Samuels zoon van Samuel Levie, die circa 1721 trouwt met de circa 1699 geboren Barentje Jacobs dochter van Jacob van Lier. (In Amsterdam gaat in 1745 in ondertrouw de circa 1727 geboren Sara Hartogs, waarschijnlijk zijn zuster, met de circa 1718 geboren Samuel Mozes Bing uit Norden.)

Benjamin Freerks Cohen; eerste vermelding: 1762; laatste vermelding: 1811; functie: opziener, 1793–1798; parnassijn, 1792–1793, 1795, 1801; geboren: circa 1729 te Sappemeer; gehuwd. met: 1. Roosje (Rebecca) Samuels 2. Frouke Salomons; vader: Freerk Hartogs; moeder: Frouke Jozefs; adres: Rademarkt westzijde.

Abraham Berends Gosschalk; eerste vermelding: 1788; laatste vermelding: 1810; functie: opziener; 1794–1798; penningmeester, 1793, 1795; parnassijn, 1799, 1802, 1810; geboren: Wijhe; gehuwd. met Sibilla Kossmans; overleden: 1810 te Groningen; adres: Gelkingestraat westzijde.

Jacob Levie Israels; eerste vermelding: 1758; laatste vermelding: 1811; functie: opziener, 1796–1805; penningmeester 1796, 1799, 1802; parnassijn, 1806; geboren: 1758 te Groningen; gehuwd: 1785 te Groningen met Sara Jozefs Goldsmid; overleden: 1827 te Groningen; vader: Levie Israels; moeder: Frouke Jacobs; adres: Herestraat, Kromme Elleboog, Zwanestraat noordzijde.

Bron: GAG OAG en RA

4

Koop en verkoop van onroerend goed, 1698–1811.

N.B.

kp. = koop; vk. = verkoop; obj. = object; bedr. = bedrag.

| naam | kp. | vk. | obj. | topografie | bedr. |
|-----------------------------|------|------|------|----------------------|--------|
| Jacob Abrahams | | 1698 | huis | Steentilstr. n.z. | 1500,- |
| Izaak Israels | 1728 | | huis | A-poort n.z. | 1450,- |
| Izaak Israels | | 1731 | huis | A-poort n.z. | 1100,- |
| Izaak Israels | 1757 | | huis | Zwanestraat n.z. | 2000,- |
| Joodse gemeente | 1754 | | huis | Nieuwstad z.z. | 2800,- |
| Joodse gemeente | 1796 | | huis | jodenkerkhof | 450,- |
| Joodse gemeente | 1808 | | huis | Folkingestraat o.z. | 1400,- |
| Jozeph Meijer Goldsmid | 1755 | | hof | Sint Jansdwingerlaan | 450,- |
| Benjamin Freerks | 1770 | | huis | Rademarkt w.z. | 875,- |
| David Arons | | 1770 | huis | Poelestr. n.z. | 6220,- |
| David Arons | | 1770 | huis | Poelestraat n.z. | 3900,- |
| Marcus Lammerts van Praag | 1773 | | huis | Vismarkt z.z. | 3100,- |
| Marcus Lammerts van Praag | 1797 | | land | Garrelswaar | 1900,- |
| Marcus Lammerts van Praag | | 1797 | huis | Vismarkt z.z. | 3100,- |
| Marcus Lammerts van Praag | 1801 | | huis | Folkingestr. w.z. | 7000,- |
| Marcus Lammerts van Praag | | 1801 | land | Garrelswaar | 1900,- |
| Marcus Lammerts van Praag | | 1804 | huis | Folkingestraat w.z. | 8000,- |
| Mozes Freerks | 1774 | | huis | Herrepoort o.z. | 3900,- |
| Meier Izaaks | 1774 | | huis | Zwanestr. n.z. | 1600,- |
| Israel Abraham Lazarus | | 1775 | huis | Vismarkt n.z. | 3000,- |
| Israel Abraham Lazarus | 1794 | | huis | Vismarkt n.z. | 3000,- |
| Israel Abraham Lazarus | | 1801 | huis | A-Kerkhof n.z. | 3083,- |
| Mozes Berlijn | 1775 | | huis | Vismarkt n.z. | 3000,- |
| Mozes Berlijn | | 1794 | huis | Vismarkt n.z. | 3000,- |
| Rachel Wolf Berlijn | 1801 | | huis | A-Kerkhof n.z. | 3083,- |
| Rachel Wolf Berlijn | | 1806 | huis | A-Kerkhof n.z. | 7247,- |
| Aron Abrahams | 1776 | | huis | Raamstr. n.z. | 1300,- |
| Aron Abrahams | 1796 | | huis | Zuiderdiep z.z. | 1000,- |
| Aron Abrahams | | 1799 | huis | Zuiderdiep z.z. | 1578,- |
| Izaak Model | 1781 | | huis | Turftorenstr. n.z. | 6000,- |
| Izaak Joseph Cohen | 1782 | | huis | Hanebijtersgang | 1700,- |
| Nathan van Lier | 1783 | | huis | Schoolholm o.z. | 1362,- |
| Nathan van Lier | | 1799 | huis | Schoolholm o.z. | 1600,- |
| Aron Marcus | 1784 | | huis | Touwarbeidersgang | 200,- |
| Aron Marcus | 1794 | | huis | Touwarbeidersgang | 151,- |
| Aron Marcus | | 1804 | huis | Nieuwstad w.z. | 196,- |
| Michiel Levie Polak | 1789 | | huis | Haddingestr. w.z. | 1500,- |
| Michiel Levie Polak | | 1800 | huis | Haddingestr. w.z. | 1800,- |
| Abraham Berends Godschalk | 1791 | | huis | Herestr. w.z. | 4250,- |
| Abraham Berends Godschalk | | 1796 | huis | Gelkingestr. w.z. | 3700,- |
| Mozes Lammerts van Praag | 1791 | | huis | Folkingestr. w.z. | 2000,- |
| Mozes Lammerts van Praag | | 1792 | tuin | Boteringepoort | 375,- |
| Mozes Lammerts van Praag | 1802 | | huis | Folkingestr. o.z. | 1554,- |
| Mozes Lammerts van Praag | | 1802 | huis | Folkingestr. o.z. | 1950,- |
| Simon Jonas | 1793 | | huis | Herestr. o.z. | 2400,- |
| Michiel Bendix | 1793 | | huis | Vismarkt n.z. | 3095,- |
| Michiel Bendix | | 1797 | huis | Vismarkt n.z. | 3600,- |
| Michiel Bendix | 1808 | | huis | Guldenstr. o.z. | 5200,- |
| Benjamin Salomons van Praag | | 1795 | huis | Nieuwstad z.z. | 1250,- |
| Benjamin Salomons van Praag | 1798 | | huis | Nieuwstad z.z. | 1400,- |

| | | | | | |
|-----------------------------|------|------|------|--------------------------|--------|
| Benjamin Salomons van Praag | | 1811 | huis | Nieuwstad | 1410,- |
| Benjamin Salomons van Praag | 1801 | | huis | Vismarkt z.z. | 6000,- |
| Aron Comprechts van Dam | 1796 | | huis | Kleine Haddingestr. | 1250,- |
| Aron Comprechts van Dam | 1802 | | huis | Carolieweg | 3200,- |
| Aron Comprechts van Dam | | 1802 | huis | Kleine Haddingestr. | 1900,- |
| Aron Comprechts van Dam | 1803 | | huis | Herestr. w.z. | 3025,- |
| Aron Comprechts van Dam | | 1806 | huis | Herestr. w.z. | 3000,- |
| Abraham Mozes | 1796 | | huis | Schuitemakersstr. z.z. | 1600,- |
| Abraham Mozes | | 1797 | huis | Schuitemakersstr. z.z. | 1800,- |
| Abraham Mozes | 1797 | | huis | Haddingestr. o.z. | 1000,- |
| Simon Jonas | 1797 | | huis | Zuiderdiep z.z. | 1000,- |
| Simon Jonas | | 1801 | huis | Zuiderdiep z.z. | 1500,- |
| Andries Hartogs | 1797 | | huis | Schoolholm o.z. | 1600,- |
| Andries Hartogs | 1806 | | huis | A-Kerkhof n.z. | 7247,- |
| Andries Hartogs | | 1806 | huis | Schoolholm o.z. | 1900,- |
| Mozes Izaaks van Coevorden | 1797 | | huis | Steentilstr. z.z. | 2885,- |
| Mozes Izaaks van Coevorden | 1799 | | huis | Moeskergang o.z. | 145,- |
| Mozes Izaaks van Coevorden | 1801 | | huis | Kleine Steentilstr. w.z. | 2840,- |
| Mozes Izaaks van Coevorden | | 1802 | huis | Hanebijtersgang | 1650,- |
| Mozes Izaaks van Coevorden | | 1802 | huis | Moeskergang o.z. | 100,- |
| Mozes Izaaks van Coevorden | 1810 | | huis | Grote Raamstr. | 1910,- |
| Mozes Izaaks van Coevorden | | 1810 | huis | Grote Raamstr. | 2200,- |
| Salomon Lammerts van Praag | | 1797 | land | Garrelsweer | 1900,- |
| Salomon Lammerts van Praag | | 1797 | huis | Vismarkt z.z. | 3100,- |
| Jacob Levie Israels | 1799 | | huis | Zwanestr. n.z. | 3050,- |
| Jacob Levie Israels | 1809 | | huis | Steentilstr. | 2850,- |
| Lazarus Josephs | 1799 | | huis | Zuiderdiep z.z. | 1578,- |
| Lazarus Josephs | | 1802 | huis | Schuitendiep z.z. | 2000,- |
| Lazarus Josephs | 1807 | | huis | Poelestr. z.z. | 7000,- |
| Abraham Mozes Melkboer | 1799 | | huis | Nieuwstad | 605,- |
| Abraham Hartogs Hes | 1800 | | huis | Herestr. w.z. | 3600,- |
| Jacob Mozes Cohen | 1801 | | huis | Folkingestr. w.z. | 2250,- |
| Jacob Mozes Cohen | 1806 | | stal | Woerdje z.z. | 500,- |
| Jacob Mozes Cohen | 1806 | | huis | Folkingestr. o.z. | 1899,- |
| Jacob Mozes Cohen | 1807 | | land | Boteringepoort | 2050,- |
| Jacob Mozes Cohen | | 1810 | stal | Woerdje z.z. | 200,- |
| Mozes Salomons | 1802 | | huis | Folkingestr. o.z. | 1700,- |
| Lammert Meier Gans | 1802 | | huis | Prinsenstr. n.z. | 500,- |
| Lammert Meier Gans | | 1803 | huis | Prinsenstr. n.z. | 560,- |
| Lammert Meier Gans | 1808 | | huis | Prinsenstr. n.z. | 550,- |
| Lammert Meier Gans | 1810 | | huis | Nieuwstad n.z. | 1000,- |
| Jonas Mozes Salomons | 1804 | | huis | Herestr. o.z. | 7000,- |
| Jonas Mozes Salomons | | 1805 | huis | Herestr. o.z. | 7010,- |
| Nathan Salomons Grelinger | 1804 | | huis | Folkingestr. w.z. | 8000,- |
| Branco Daniels | 1805 | | huis | Folkingestr. o.z. | 2200,- |
| Joseph Mozes van Stedum | 1805 | | huis | Stoeldraaiierstr. w.z. | 4054,- |
| Aron Levie Israels | 1806 | | huis | Zwanestr. n.z. | 3000,- |
| I.A. Polak | 1806 | | huis | Herestr. w.z. | 3000,- |
| I.A. Polak | | 1809 | huis | Folkingestr. o.z. | 1401,- |
| Freerk Mozes | | 1806 | huis | Prinsenstr. w.z. | 425,- |
| Freerk Mozes | | 1806 | huis | Herepoort o.z. | 4450,- |
| Eliazer Jacobs | | 1807 | huis | voor de Herepoort | 975,- |
| Abraham Herschel | | 1808 | huis | Grote Raamstr. n.z. | 1910,- |
| Levie Levie de Vries | 1809 | | huis | Folkingestr. o.z. | 1401,- |
| Hartog Mozes | 1810 | | stal | Woerdje | 200,- |
| Daniel Izaaks | 1810 | | huis | Oosterstr. w.z. | 6000,- |

Bron: GAG RA en RAG ORA.

Gebruikte afkortingen

A

Collectie Arntzenius. Plakkaatboek van de stad Groningen

ACA

Archieven van de classis Appingedam

ACL

Archief Consistorie der Israëlieten in de circumscriptie Leeuwarden

AGB

Archieven van de Gewestelijke Besturen in Groningen

AHC

Archief Hoofdcommissie tot de zaken der Israëlieten

AHJK

Archieven van de Hoge Justitiekamer in Groningen en andere gewestelijke rechterlijke instellingen tot 1811

AIG

Archieven van de instellingen van het gevangeniswezen in de provincie Groningen

AOC

Archief het Opperconsistorie der Hollandsch-Hoogduitsche Israëlietische gemeenten

APGO

Archieven van de Plaatselijke Gerechten in het Oldambt

APGW

Archieven van de Plaatselijke Gerechten in Westerwolde en Bellingwolde

APS

Archief van de Provinciale Synode van Stad en Lande, sinds 1816 het Provinciaal Kerkbestuur van Groningen

APSS

Archieven van de Plaatselijke Gerechten in Selwerd en Sappemeer

ARA

Algemeen Rijksarchief 's Gravenhage

ASSL

Archieven van de staten van Stad en Lande

AUG

Archieven van de universiteit van Groningen

B&R

Burgemeesters en Raad

GAA

Gemeente-archief Amsterdam

DTB

Doop-, trouw- en begraafboeken in de provincie Groningen

GAG

Gemeente-archief Groningen

Gilden

Stukken betreffende de Gilden

NA

Notariële archieven

OAG

Archief van de secretarie van het stads- later gemeentebestuur van Groningen

ORA

Plaatselijke colleges en personen met rechtsmacht in de stadsjurisdicties en in de Ommelanden

RA

Rechterlijke archieven van de stad Groningen

RAF

Rijksarchief Friesland

RAG

Rijksarchief Groningen

RANH

Rijksarchief Noord-Holland

So

Ordonnantiën van de stad Groningen

VK

Verzameling kaarten, prenten en tekeningen